

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі
Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОМУНІКАЦІЇ

підготовки першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)
спеціалізація 014.022 Німецька мова та зарубіжна література
освітньо-професійної програми Середня освіта. Німецька та англійська мови.
Зарубіжна література

Луцьк 2024

Силабус освітнього компонента «ЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОМУНІКАЦІЇ»
підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань *01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА*, спеціальності *014 Середня освіта*, предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.022 Німецька мова та зарубіжна література*, за освітньо-професійною програмою **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. НІМЕЦЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА.**

Розробник:

Шелудченко С. Б., доцент кафедри практики англійської мови,
кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: доц. Бєлих О. М.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
практики англійської мови**

Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри практики англійської мови проф. Коляда Е. К.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
		Рік навчання 1
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити	014 Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література)	Семестр 1-ий
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
		Консультації 6 год.
ІНДЗ: немає	Німецька та англійська мови. Середня освіта. Зарубіжна література	Самостійна робота 40 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Шелудченко Світлана Богданівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри практики англійської мови
Посада	доцент
Контактна інформація	м.т. (095)2488290; (063)7409170 sheludchenko@vnu.edu.ua,
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Освітній компонент «Логічні засади комунікації» призначено для здобувачів вищої освіти 1 року навчання факультету іноземної філології. «Логічні засади комунікації» як синтетичний напрям накопичує й акумулює відомості про логічні закони, форми мислення та причинно-наслідкові закономірності, що на практиці сприяють успішній комунікації. Освітній компонент «Логічні засади комунікації» сприяє формуванню та вдосконаленню навичок культури логічного, доказового мислення, й формує дієвий алгоритм залучення набутих теоретичних знань в практичну комунікативну діяльність.

Об'єктом освітнього компоненту є мисленнєво-мовленнєва діяльність людини як складова процесу пізнання з акцентом на породження, формування та продукування логічного й зв'язного мовлення та його сприйняття й розуміння.

Предметом дослідження є універсальні форми, логічні категорії, закони раціонального мислення, способи і види міркувань, умови досягнення їх істинності й побудови формальних моделей цих міркувань.

Мета освітнього компонента «Логічні засади комунікації» полягає в установленні теоретичного значення логіки для успішної практики комунікативних висловлень.

Основні завдання:

1. *ознайомити здобувачів вищої освіти з категоріальними поняттями логіки як науки;*
2. *вказати на основні етапи та віхи становлення логіки;*
3. *сформувати поняття про комунікацію як про складний структурно-системний феномен;*
4. *порівняти школи логіки античного світу;*
5. *установити чинники, що впливали на розвиток логічного вчення в Середньовіччі, в епоху Відродження та впродовж Нового часу;*
6. *окреслити місце логіки для наукового знання України;*
7. *проаналізувати парадигми логіки;*
8. *продемонструвати значення логіки для ефективної риторики в освітньому процесі;*
9. *сформувати уявлення про переконання та навіювання;*
10. *детермінувати роль логічних знань для формування культури мислення майбутніх фахівців у галузі педагогіки.*

У процесі вивчення освітнього компонента використовуються такі методи:

- **пояснювально-ілюстративний та репродуктивний** (розповідь, лекція, пояснення, консультація, робота з підручником, посібником, термінологічним словником, таблицями, схемами, демонстрація, розв'язання логічних задач);
- **проблемно-пошуковий** (проблемного викладу, розв'язання проблемних ситуацій, евристична бесіда, дослідження, спостереження, узагальнення, синтез, аналіз, порівняння, зіставлення, структурування, робота з науковою літературою);
- **комунікативно-творчий з елементами інтерактивного навчання** (вирішення творчих завдань; спільне розв'язання проблем, робота в парах, робота в групах, мозкова атака, дебати, дискусія, ситуаційний аналіз).

Пререквізити/Постреквізити Підґрунтям для викладання освітнього компонента «Логічні засади комунікації» є врахування цілісного та системного наукового світогляду з використанням шкільних знань в сфері історії, біології, математики, літератури. При вивченні цього освітнього компонента використовують знання, що їх здобувачі вищої освіти паралельно отримують з **німецької та англійської мов**, зокрема таких аспектів як **фонетика** (обидві науки досліджують породження мовлення, однак предмети дослідження у них різні) й **граматика** (система морфологічних категорій та форм, синтаксичних категорій і конструкцій, способи словотворення); **вступу до мовознавства** (загальні відомості про мову), **вступу до спеціальності** (вербальне й невербальне спілкування, комунікативні моделі, педагогічна риторика). До освітніх компонентів, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення логічних засад комунікації, належать **німецька мова, англійська мова, зарубіжна література, українська мова (за професійним спрямуванням), вступ до**

літературознавства, методика навчання німецької мови, методика навчання англійської мови та методика навчання зарубіжної літератури.

Загальні та фахові компетентності. У результаті вивчення даного освітнього компонента здобувачі вищої освіти будуть оперувати основними поняттями й термінами з царини логіки та в комунікативній сфері, володіти понятійним апаратом логічного комунікативного висловлення. Здобувачі вищої освіти набудуть наступних загальних і фахових компетентностей, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК) – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати у здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти, засобами англійської, другої іноземної мов та зарубіжної літератури та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісні ставлення, розвивати критичне мислення.

*Передбачено реалізацію таких **програмових результатів навчання:***

ПРН 2. Демонструвати вміння навчати здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання здобувачів освіти на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН 23. Уміти критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

2. Структура освітнього компонента.

Таблиця 3 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Феномен логіки. Сутність логіки як науки. Роль логіки в комунікації							
Тема 1. Поняття логіки. Історія становлення логіки як науки.	8	2	2		4		Л+Д (2 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів)
Тема 1. Поняття про комунікацію. Теорія комунікації.	8	2	2		4		Л+Д (2 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів)
Тема 3. Логіка Стародавнього світу	6	2			4		Л+Д (2 бали)
Тема 4. Становлення логіки як науки в епохи Середньовіччя, Відродження, Нового часу	8	2			4	2	Л+Д (2 бали)
Тема 5. Логіка як наука в Україні. Парадигми логіки.	10	2	4		4		Л+Д (2 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів) *УОТ 1 (див. стор. 10) (5 балів)
Разом за модулем 1	40	10	8		20	2	30
Змістовий модуль 2. Логіка в практиці комунікативних висловлень							
Тема 6. Риторика освітнього процесу як запорука успіху навчання. Переконавання та навіювання у педагогічному процесі	9	4			3	2	Л+Д (4 бали)
Тема 7. Понятійний апарат логічного комунікативного висловлювання.	9	4	2		3		Л+Д (4 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів)
Тема 8. Характеристика суджень як феномену в логіці.	9	2	2		5		Л+Д (2 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів)
Тема 9. Аналіз питань і відповідей з погляду логіки. Феномен парадоксу в логіці	7	2	2		3		Л+Д (2 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів)
Тема 10. Умовивід як комунікативно-логічний феномен	9	2	2		3	2	Л+Д (2 бали); ДС + ДБ + РК (5 балів)
Тема 11. Логічна	7	2	2		3		Л+Д (2

аргументація як основа комунікативного висловлення							бали); ДС + ДБ + РК (5 балів) *УОТ 2 (див. стор. 10) (5 балів)
Разом за модулем 2	50	16	10		20	4	46
Самостійне завдання пошукового / дослідницького спрямування							14
Підсумковий тест							10
Усього	90	26	18		40	6	100

Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Л – лекційна дискусія, УОТ – усне опитування термінів, тощо.

РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Л – лекційна дискусія, УОТ – усне опитування термінів, тощо.

3. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 4

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Поняття логіки. Історія становлення логіки як науки.	4	6	1. Мислення як предмет вивчення формальної логіки. 2. Чуттєва і раціональна форма пізнання. 3. Особливості абстрактного мислення. 4. Мислення і мова. 5. Специфіка логіки як науки про міркування.
Тема 1. Поняття про комунікацію. Теорія комунікації.	4	7	1. Комунікація, її мета і структура. 2. Логічна культура як чинник формування культури спілкування. 3. Визначення мови. 4. Поняття знаку, види знаків.
Тема 3. Логіка Стародавнього світу	4	7	1. Логіка Стародавньої Індії. 2. Логіка Стародавньої Греції. 3. Античні школи філософії та логіки. 4. Логіка сучасників Аристотеля
Тема 4. Становлення логіки як науки в епохи Середньовіччя, Відродження, Нового часу	4	7	1. Логіка Сходу доби Середньовіччя. 2. Школи логіки у Франції (П. Абеляр, І. Росцелін). 3. Логіка в Англії (У. Оккам). 4. Вплив доби відродження на розвиток логіки
Тема 5. Логіка як наука в Україні. Парадигми логіки.	4	5	1. Логіки-мислителі України. 2. Філософські погляди Г. Сковороди. 3. Класична / некласична логіка. 4. Двозначна

			логіка / Багатозначна логіка
Тема 6. Риторика освітнього процесу як запорука успіху навчання. Переконавання та навіювання у педагогічному процесі	3	5	1. Сутність ораторського мистецтва. 2. Прийоми риторики. 3. Зв'язок риторики з іншими науками. 4. Словесна наочність в ораторському мистецтві. 5. Ораторське мистецтво та сфери його застосування.
Тема 7. Понятійний апарат логічного комунікативного висловлювання.	3	5	1. Загальні й специфічні ознаки поняття. 2. Відмінності між уявленнями і поняттям. 3. Зміст поняття та імені. 4. Види імен. 5. Принципи відношення іменування
Тема 8. Характеристика суджень як феномену в логіці.	5	7	1. Загальна характеристика судження. 2. Атрибутивні судження. 3. Судження з відношеннями. 4. Судження існування. 5. Модальні судження.
Тема 9. Аналіз питань і відповідей з погляду логіки. Феномен парадоксу в логіці	3	7	1. Сутність запитання та відповіді. 2. Види відповідей. 3. Помилки в мистецтві питань та відповідей. 4. Парадокс як особливий логічний феномен.
Тема 10. Умовивід як комунікативно-логічний феномен	3	7	1. Умовиводи логіки суджень. 2. Умовиводи логіки суджень у традиційній логіці. 3. Умовиводи із категоричних суджень. 4. Простий категоричний силізм. 5. Недедуктивні умовиводи.
Тема 11. Логічна аргументація як основа комунікативного висловлення	3	5	1. Поняття доведення. 2. Структура доведення. 3. Види доведення. 4. Спростування. 5. Правила доведення та спростування

Методичні рекомендації до виконання завдань для самостійного опрацювання:

1. Виконання завдань здобувачами освіти здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності, неприйнятності списування, використання чужих ідей та думок та запобіганням академічному плагіату, формуванням академічних цінностей та академічної культури усіх учасників навчального процесу.
2. Аналіз видатних промов риторів від античності до сучасності передбачає детальне ознайомлення зі змістовим матеріалом та виконання завдань згідно з покроковим алгоритмом.
3. Розв'язання практичних кейсів передбачає застосування логічних принципів, методів і законів. Основний критерій до реалізації такого виду завдань – відповідність практичних способів розв'язання теоретичним відомостям, що сформульовані на лекційних і практичних заняттях.

IV. Політика оцінювання

Усі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента,

повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за консультаціями у разі потреби.

На початку вивчення освітнього компонента викладач ознайомлює здобувачів з метою і завданнями освітнього компонента; видами робіт та критеріями їх оцінювання; з політикою оцінювання та перескладання; з особливостями рейтингової системи; з політикою відвідування занять; з принципами академічної доброчесності; з особливостями отримання різних видів освіти. Здобувачі зобов'язані відвідувати практичні заняття, де вони отримують бали за поточний контроль.

За об'єктивних причин, наприклад, в умовах карантинних обмежень або ж хвороби здобувача (чи здобувача з особливими потребами), працевлаштування, міжнародного стажування, за умови певних сімейних обставин тощо, здобувач може оформити індивідуальний план і навчання у такому випадку відбувається за погодженим графіком з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до [Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету ВНУ імені Лесі Українки](#).

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Поточний контроль здійснюється викладачем на практичних заняттях протягом семестру.

Метою поточного контролю є перевірка рівня знань здобувача при виконанні різного виду завдань на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент на кожному практичному занятті – 5 балів для денної та 10 балів для заочної форми навчання.

Критерії оцінювання знань здобувача вищої освіти на семінарських заняттях (денна / заочна форми навчання)

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
5 / 10	Здобувач вищої освіти має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє формулювати і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками, застосовує наскрізні вміння (soft skills) під час роботи на занятті. Здобувач вищої освіти вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
4 / 8	Знання є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки та застосовувати наскрізні вміння (soft skills) під час роботи на занятті. Відповідь вичерпна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
3 / 6	Здобувач вищої освіти демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Здобувач освіти здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях та проявляти середній рівень оволодіння матеріалом та наскрізними вміннями (soft skills) під час роботи на занятті.
2	Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань, здатний частково

4	відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію; проявляє початковий рівень оволодіння матеріалом та наскрізними вміннями (soft skills) під час роботи на занятті.
1 / 2	Здобувач вищої освіти може розрізняти об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання, проявляє низький рівень оволодіння матеріалом та м'якими навичками під час роботи на занятті.

**Організація курсу «Логічні засади комунікації» дозволяє впровадження у навчальний процес елементів дуальної освіти. Здобувач може поєднувати навчання в університеті з навчанням на робочому місці у закладі вищої освіти, на приватних та державних підприємствах, що реалізують міжнародну діяльність, де набуває необхідні знання, компетентності з тем (модулів), передбачених силабусом курсу, які оцінюються представниками Підприємства (наставниками) та викладачем Університету. Деталі щодо реалізації елементів дуальної освіти подано за посиланням [Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.](#)*

В) Політика викладача щодо відвідування та термінів здачі завдань та перескладання

Вивчення нормативного освітнього компонента «Логічні засади комунікації» передбачає, що здобувач освіти виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають присутність та активну участь в обговореннях на лекціях, опрацювання інформаційних джерел та додаткової літератури, вичерпну підготовку до практичних занять (аналіз теоретичних відомостей, опрацювання конспекту лекції, ґрунтовне володіння термінологічним словником дисципліни, доповнення та коментарі відповідей інших здобувачів освіти, підготовку презентацій).

*Кожен здобувач освіти може набрати 100 балів упродовж вивчення освітнього компонента. Зокрема, на кожній лекції здобувачі освіти одержують 1 бал за присутність та 1 бал за участь в дискусії, отже загалом за 13 лекцій здобувач освіти може набрати 26 балів. За кожну відповідь на семінарських заняттях здобувач освіти отримує максимальну кількість балів – 5, що пізніше обраховуються як сума практичних занять, що дає змогу набрати 40 балів за 8 відповідей на практичних заняттях. Наприкінці першого та другого змістового модуля здобувач освіти проходить усне опитування на знання термінів (*УОТ), що вивчалися на лекціях та семінарських заняттях відповідного модуля. Кожне опитування оцінюється в 5 балів, що в сумі за два модулі становить 10 балів. Наприкінці курсу здобувачі освіти пишуть підсумкову тестову роботу, що може бути максимально оцінена в 10 балів.*

Самостійне завдання пошукового / дослідницького спрямування (14 балів) не є обов'язковим і передбачає аналіз промови (однієї із запропонованого переліку) за визначеною схемою (див. ст. 17: Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Єфремова Н. В., Потапенко Л. В. Логічні засади комунікації і педагогічної риторики: хрестоматія та Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Єфремова Н. В., Бойчук В. М. Логічні засади комунікації і педагогічної риторики: посібник).

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті здобувач освіти представляє конспект теми, яку вивчали на пропущеному занятті. За відсутності на

практичному (семінарському) занятті знання здобувача освіти оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Політика щодо академічної доброчесності

Під час вивчення ОК «Логічні засади комунікації» здобувачі вищої освіти повинні керуватися принципами академічної доброчесності (детально за покликанням: [Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)) та виконувати передбачені програмою творчі завдання (аналіз промови) самостійно. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Якщо виявлено 25% і вище плагіату у письмових завданнях під час поточного контролю, викладач повертає роботу здобувачеві з можливістю повторного виконання. Викладач здійснює перевірку на плагіат за допомогою програмного забезпечення у вільному доступі.

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті.

Під час вивчення курсу «Логічні засади комунікації», визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу «Логічні засади комунікації» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#).

У межах навчального року Університет може визнати результати навчання, набуті в неформальній та/або інформальній освіті, в обсязі не більше ніж 25% загального обсягу кредитів, передбачених ОПП. При цьому здобувач не звільняється від складання модульного та підсумкового контролів. Будь-яке зарахування балів, отриманих здобувачем, відбувається одноразово лише в межах одного ОК.

Додаткові бали. З метою стимулювання пошуково-дослідницької та наукової діяльності здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, круглих столів, засіданнях проблемних груп, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ОК. У випадку, якщо здобувачі мають опубліковані тези конференції, фахові чи нефахові статті в українських та/або зарубіжних наукових виданнях і їх проблематика відповідає тематиці ОК згідно з силабусом, здобувач отримує додаткові бали до поточного контролю за ОК: 3 бали – за тези доповіді / нефахову статтю; 5 балів – за фахову статтю.

VI. Шкала оцінювання (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано

82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Підсумковий контроль

Якщо здобувач освіти не набирає мінімально необхідну кількість балів (60 балів) за накопичувальною системою упродовж вивчення освітнього компонента або хоче покращити свій результат, то здобувачу освіти дають змогу це зробити в межах перескладання ОК викладачу. Максимальна кількість балів за заліковий контроль дорівнює 100. Підсумковий заліковий контроль передбачає усну відповідь. Опитування містить 2 теоретичних питання по 30 балів максимально за кожне, практичне завдання / кейс, за який здобувач освіти може набрати 20 балів, та блок з 10 термінів, за визначення яких передбачено 20 балів загалом (10 визначень по 2 бали кожне).

Викладач оцінює рівень знань здобувача освіти з усіх видів діяльності (лекційні та практичні заняття, УОТ, тестове завдання, самостійна робота) в балах і фіксує їх у журналі. Підсумкова оцінка за національною шкалою реєструється в екзаменаційній відомості.

Орієнтовні питання на залік:

Блок А. Теоретичні питання

1. Мислення як предмет вивчення формальної логіки.
2. Форми пізнання в логіці.
3. Особливості абстрактного мислення.
4. Специфіка логіки як науки про міркування.
5. Логічна культура як чинник формування культури спілкування.
6. Поняття знаку, види знаків.
7. Проблема істинності і формально-логічної правильності мислення.
8. Поняття і уявлення. Поняття і слово / ім'я.
9. Зміст і обсяг понять в логіці.
10. Види понять в логіці.
11. Відношення між поняттями в логіці.
12. Операції з поняттями в логіці
13. Операція визначення поняття.
14. Судження як форма мислення.
15. Структура судження. Судження і речення.
16. Класифікація суджень в логіці.
17. Основні види суджень в логіці.
18. Правила розподіленості термінів.
19. Сумісні судження.
20. Умовивід як форма мислення.
21. Умовиводи та їх види: безпосередні й опосередковані умовиводи.
22. Простий категоричний силізм. Загальні правила силізму.
23. Скорочений силізм (ентимема). Складні силізми. Складноскорочені силізми.
24. Інші види опосередкованих дедуктивних умовиводів.
25. Поняття про індукцію та індуктивний умовивід. Види індуктивних умовиводів.

26. Методи встановлення причинних зв'язків.
27. Поняття про аналогію. Різновиди аналогії.
28. Поняття про гіпотезу та її сутність. Доведення істинності в гіпотезі.
29. Версія vs. гіпотеза. Різновиди версій. Побудова та перевірка версій.
30. Абдукція. Ідея абдукції за Ч. Пірсом.
31. Мислення і мова.
32. Комунікація, її мета і структура.
33. Визначення мови.
34. Еристика як наука.
35. Суперечка, її види та форми.
36. Риторика Аристотеля.
37. Аргументація та маніпуляція в риториці.
38. Гумор в риториці.
39. Г. Сковорода як взірець української риторики.
40. Поняття про риторику як наукову дисципліну.
41. Антична риторика.
42. Формування нових засад Європейської риторики Середньовіччя.
43. Європейська риторика Нового часу.
44. Риторика й ораторське мистецтво сучасності.
45. Логічна аргументація в риториці: аргументи *ad rem*.
46. Логічна аргументація в риториці: аргументи *ad hominem*.
47. Методика та етапи підготовки промови.
48. Структура ораторського твору.
49. Типи промов.
50. Запис промови: принципи та підходи.
51. Промови, що змінили світ.
52. Полеміка у спілкуванні.
53. Конфлікт та засоби його розв'язання.
54. Теорії мовно-мисленнєвої поведінки.
55. Ораторське мистецтво сучасності: роди й види.
56. Логічний принцип в мові та мовленні вчителя як ознака педагогічної майстерності.
57. Культура спілкування вчителя та учня.
58. Риторика Цицерона.
59. Риторика Сократа.
60. Становлення традицій риторики в Україні.

Блок В «Практичне завдання»

1. Назвіть істотні ознаки перелічених понять, зміст яких Вам відомий: «держава», «демократія», «милосердя», «темперамент», «дієслово», «речення», «паралелограм», «острів», «молекула».
2. Які поняття є родовими, а які – видовими щодо таких понять: «людина», «майстер», «юрист», «соціальна група», «переконлива перемога», «трискладова стопа», «гумореска», «романс», «пшениця», «елементарна частка», «комп'ютер», «автомобіль»,
3. Наведіть приклади кожного різновиду сумісних і несумісних понять.
4. Здійсніть поділ таких понять: «хімічний елемент», «ріка», «рослина», «число», «рух», «веселка». Назвіть основу кожного з проведених Вами поділів понять і з'ясуйте їх будову.

5. Наведіть приклади кожного з відомих Вам засобів пізнання, які нагадують операцію визначення поняття.
6. З'ясуйте, які з цих речень виражають судження: «що називається ямбом?», «мораль – істотна властивість людини», «ходив він скаржитися».
7. Визначте суб'єкт і предикат у таких судженнях: «люди мають свідомість», «Всі жанри хороші, крім нудного» (Вольтер), «кого Юпітер хоче покарати, того він перш за все позбавляє розуму».
8. Встановіть розподіленість термінів у таких судженнях: «деякі звуки – голосні», «будь-яке поняття має зміст», «деякі птахи є нелітаючими», «ніхто не став заперечувати цю версію».
9. Чи можуть бути одночасно істинними такі судження: а) «Деякі держави – демократичні» і «Існують і недемократичні держави», б) «Усі закони – справедливі» і «Деякі закони – несправедливі».
10. Визначте кількість і якість таких суджень: «майже кожна людина має той чи інший талант», «зрідка трапляються і чорні лебеді», «є люди, які постійно сумніваються».
11. З'ясуйте, чи порушуються вимоги закону тотожності при отождествленні таких понять: а) «найдовша у світі ріка» і «найдовша ріка в США», б) «квадрат» і «прямокутний ромб», в) «романс» і «лірична пісня».
12. Чи відповідають вимогам закону тотожності такі запитання: а) «на які види поділяють іменники?», б) «яку роль відіграють гриби?», в) «хто був князем Київської Русі?».
13. Подумайте, чи порушується закон тотожності в таких міркуваннях: а) «Те, чого я не маю, я втратив. У мене немає хвоста. Отже, я втратив хвіст.»; б) «Люди – примати. Горили – примати. Отже, горили – люди.»
14. Подумайте, чи можуть бути одночасно істинними такі судження: а) Всі люди мають свідомість» і «Люди мають свідомість»; б) «Ця людина – геніальна» і «Ця людина має погану механічну пам'ять». Обґрунтуйте свої твердження.
15. Наведіть приклади кількох пар суджень, одне з яких у кожній парі є неодмінно істинним.
16. Перетворіть такі судження: «люди мають естетичні почуття», «деякі люди митці», «деякі метали не тонуть у воді».
17. Оберніть такі судження «кожна людина має право на свободу», «деякі тварини – альбіноси», «тільки люди мають мораль».
18. Визначте, чи можна побудувати силогізм з таких понять: а) «число 13», «просте число», «число, що ділиться на одиницю і саме на себе», б) «савець», «морська тварина», «кит». Свою думку обґрунтуйте.
19. Чи правильні ці силогізми? Якщо ні, то які правила засновків у них порушені?: а) «Жоден громадянин України не побував на Місяці», «Громадяни США не належать до громадян України», «Отже, громадяни США побували на Місяці»; б) «Деякі ромби – квадрати», «Деякі прямокутники – квадрати», «Отже, деякі прямокутники – ромби».
20. Які твердження відповідають закону тотожності а) через розгубленість шахіст часто губив окуляри; б) сполучники поділяються на прості та складні; в) столиця європейської держави — Київ.
21. Визначте тезу, аргументи і демонстрацію в таких доведеннях: а) «чотирикутник ABCD – ромб, оскільки всі сторони його рівні, а чотирикутники, які мають рівні сторони, називаються ромбами», б) «кути бувають або гострими, або тупими, або прямими. Цей кут гострий. Отже, він не належить ні до прямих, ні до тупих.»
22. З'ясуйте, у формі яких умовиводів побудовані ці доведення: «Столиця України розташована на березі ріки, столиця Китаю розташована на березі ріки, столиця Франції

розташована на березі ріки. Отже, ймовірно, що столиці всіх держав розташовані на берегах рік»; «або люди походять від тварин, або вони існували вічно. Проте останнє – неможливе. Тому доводиться визнати, що люди походять від тварин.»

23. Обґрунтуйте ці тези, підшукавши відповідні аргументи та вид міркування (умовиводу): «будь-яка диктатура не сумісна з гуманізмом», «Земля обертається навколо Сонця.»

24. З'ясуйте, які логічні помилки містяться в такому доведенні і спростуванні: «Милосердя викликає в гуманістів симпатію. Милосердя - це слово. Отже, деякі слова викликають у гуманістів симпатію.»

25. Утворіть суми таких понять: а) «істинний», «неістинний»; б) «інженер», «митець»; в) «флора», «фауна».

26. Узагальніть поняття: «столиця», «адвокат», «метафора», «просте речення», «жито», «атмосферний тиск».

27. Обмежте такі поняття: «конституція», «суспільство», «драматург», «гумореска», «атом».

28. Чи можна вважати обмеженням перехід від понять: «держава» → «парламент», «злочин» → «злочинець», «гора» → «вершина гори», «атом» → «електрон», «речення» → «слово»?

29. В якому відношенні за обсягом перебувають такі пари понять: «хоробрий» – «боязкий», «літера» – «речення», «основа слова» – «суфікс», «основа слова» – «корінь слова»?

30. Наведіть по 2 приклади різновидів понять (загальних і одиничних, позитивних і негативних, конкретних і абстрактних, співвідносних і безвідносних, збірних і незбірних).

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Еверт Д. Походження мови: як ми навчилися говорити. К: Наш Формат, 2019. 344 с.
2. Колотілова Н. А. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку: монографія. К.: «Центр учбової літератури», 2021. 272 с.
3. Конверський А. Є. Логіка: підручник. 2-е видання, виправлене. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 424 с.
4. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). К.: Темпора, 2019. 384 с. з іл.
5. Ряшко В. І. Логіка: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2022. 328 с.
6. Себаг-Монтефіоре С. Промови, що змінили світ. К.: КМ-Букс, 2021. 328 с.
7. Словник української мови: академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua> (дата звернення 16.08.2023).
8. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Бойчук В. М. Логічні засади комунікації і педагогічної риторики: українсько-англійський глосарій. Луцьк: Вежа Друк, 2023. 84 с.
9. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Єфремова Н. В., Потапенко Л. В. Логічні засади комунікації і педагогічної риторики: хрестоматія. Луцьк: Вежа Друк, 2023. 80 с.
10. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Рогач О. О., Бойчук В. М. Педагогічна риторика і комунікативна логіка: термінологічний словник. Луцьк: Вежа Друк, 2022. 56 с.
11. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Єфремова Н. В., Бойчук В. М. Логічні засади комунікації і педагогічної риторики: посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. 236 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24648>

Додатковий перелік:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Визначення доведення у логіці. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25099> (дата звернення 16.08.2020).

3. Відповіді та їх характеристика: поняття та види. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25316> (дата звернення 14.08.2020).
4. Голубева М. Педагогічна система реалізації поняття «культура мислення». URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10162/Golubeva_Pedahohichna_systema_realizatsiyi.pdf (дата звернення 01.08.2020).
5. Деякі види суджень: складні судження в логіці. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25199> (дата звернення 14.08.2020).
6. Діалектика як розділ філософії, що досліджує категорії розвитку. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12752> (дата звернення 16.08.2020).
7. Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник. 9-те вид., випр. К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. 255с.
8. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки. К.: Вища школа, 1992. 128 с.
9. Історія логіки: основні етапи. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19274> (дата звернення 01.08.2020).
10. Логіка геніального давньогрецького філософа Аристотеля. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25149> (дата звернення 03.08.2020).
11. Логіка Давньої Індії: періоди розвитку. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25147> (дата звернення 03.08.2020).
12. Логіка: предмет і значення: Освіта. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3276> (дата звернення 01.08.2020).
13. Логіка Стародавньої Індії. URL: <http://philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Files/LIBRARY/KONVERSKII/7.pdf> (дата звернення 03.08.2020).
14. Логіка: софізми і паралогізми, парадокси та антиномії : Освіта. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25098> (дата звернення 01.08.2020).
15. Логіка: традиційна та сучасна. Тематична виставка Універсального підсобного фонду Відділу комплексного бібліотечного обслуговування. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3276> (дата звернення 01.08.2020).
16. Логічні судження та умовиводи. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25326> (дата звернення 15.08.2020).
17. Мислення: поняття, види, процес та теорії. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/29349> (дата звернення 10.08.2020).
18. Ораторське мистецтво: словесна наочність. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30537/> (дата звернення 12.08.2020).
19. Ораторське мистецтво сучасності: роди й види. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30539> (дата звернення 12.08.2020).
20. Основні закони логіки: сутність та характеристика : Освіта. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25244> (дата звернення 01.08.2020).
21. Перець Г. Ф. Основи педагогіки та психології: Мова вчителя, як частина педагогічної майстерності. URL: <http://surl.li/duzhxt> (дата звернення 12.08.2020).
22. Попередники логіки Аристотеля у Давній Греції. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25148> (дата звернення 03.08.2020).
23. Риторика: загальне поняття, зв'язок з іншими науками. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30538> (дата звернення 12.08.2020).
24. Сластенко Є.Ф., Ягодзінський С.М. Логіка : Навч. посіб. К.: Книжкове видавництво НАУ, 2005. 192 с.
25. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки. 3-тє видання, доповнене. К.: «Академвидав», 2012. 528 с.
26. Судження. URL: <http://philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Files/LIBRARY/KONVERSKII/9.pdf> (дата звернення 14.08.2020).
27. Судження: види та структура. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25386> (дата звернення 14.08.2020).

28. Судження: загальна характеристика. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25200> (дата звернення 14.08.2020).
29. Сутність понять у логіці. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25238/> (дата звернення 13.08.2020).
30. Тофтул М. Г. Логіка. 2-ге видання, перероблене, доповнене. К.: «Академія», 2008. 400 с.
31. Тофтул М. Г. Логіка : словник-довідник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. К. : «Академія», 2012. 312 с.
32. Умовиводи та їх види. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25194/> (дата звернення 15.08.2020).
33. Формальна логіка: методологічна функція. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25350> (дата звернення 13.08.2020).
34. Що таке аргумент у власному висловленні. URL: <https://osvita.ua/test/training/ukr-mova/51184> (дата звернення 16.08.2020).